

drügi šest klüčov od naznih omarov. Brščas je kakši rogat kjer zaslišo i ne vüpaó niti monstrance niti ni ednoga keliha odnesti. Pogledno i premistao je pa vse i spotegno vse prečnjeke, v šterih je cerkvena oprava bila shranjena i vse tak odpreto povrgeo v kakšoj sili je bio, ne znati, ali v velikoj je mogo biti, da je penez, šterih je prece bilo v teh prečnjekah, ne ovarao, čeravno so na golin tleh ležali. Kda te žalostne vrstice pišemo, še ne vemo gotovo što bi krivci bili, ali menča se meče na dva delavca, šteriva sta pri cerkvi novoj delala. Eden bi brž v Renkovcih v krčmi 20 kron duga s šami mi filerih plačüvao. To je samo somičenje i ne vtrditev. Ne sodimo nikoga, samo menčo ljudih odkrivamo.

Nekaj posebnoga je pri tom hüdodelstvi, ka so to celo noč — jako žalostno — pri „Filipi“ svetili, ar so se dečki na nabor pripravljali. Ta krčma je pa tih cerkve. Ne ga zveze med tov lumparijov i tat vinov?

Ne sodimo, nego samo pitamo?

Na vüzem je v vsakoj fari „ofer“ bio na dobrodelne namene po boji potrebne. V Türnišči je to pobiranje največ prineslo ne samo v našoj püspekiji, nego mogoče še v celoj vogrskoj državi. To edno pobiranje je tü više 1400 kor. obrodilo. Türniška domoljübná darovitnost se je po časopisi razglasila. Mogoče je ta prilika koga sem pripelala z tem vüpanjom, ka v toj cerkvi velike

kinče najde? Pá edno pitanje. Stalen odgovor nam bo samo preiskava mogla dati, če se srečno dokonča.

Dobri türniški farniki, kda so za to hüdobijo zvedili, so se razjokali. Čüdeč so se spitali: Pa je vüpo pred Jezušom to včiniti? Pa je vüpo ponjega segnoti? — Drügi so se pa opet kesali, zakaj, veli, Bog to dopüsti? Ki se v cérkvi vüpa smejeti, gučati, bodičesa misliti, šepatati še pred izpostánlenino Najsvetejšim, je brat tomi ropari ali roparom. Mogoče naime, da jih več bilo. Obodvojim je *zmenjkala vera v najsvetejše oltarsko Svestvo*. To je odgovor na prvo pitanje. Na drügo pa: če je Jezus dopüsto sebe vmonti, dopüsti se tüdi oskruniti. Ali mislite, da Sakrament prekuneti je ne vekši greh, kak samo tabernakl vlomiti? Jezero vekši. Trpi pa obojega Jezus iz ljübezni, da bi se ti dobri jokali, trapili, postili, molili za grešnike, tei se pa povrnoli. Zato pa, dobre düse törjanske fare, le počite za te greh i prosite smileno See Jezušovo z postom i z gorečov molitvov za povrnjenje teh vlomitelov i vseh, ki se pred Jezusom slabo obnašajo.

Iz pisem naših vojakov.

Italija de premagana. „Srčno lepo vas prosimo, naši dragi dühovni pasteri i lübi vojaki naše lepe slovenske domovine, štero bi nam naši nočamurni neprijatelje radi vzeli i vničili,

molite za nas vojake, ka nastane mir i pridemo domo. Prehodili smo celo Srbijo, v šteroj telikoh naših bratov počiva v naznanih grobeh, zvezeli smo dve državi z tem vüpanjom: zdaj te mir bo. I vkanilo nas je to vüpanje. Mesto domo smo se pelali proti verolomnoj Italiji. Na planinah tirolskih gazimo veliki sneg i trpimo, ka je ne dopovedati, ali vse dobrovoljno z ljübezni do trpečega Jezüša za milo domovino. *Odločni smo v tom vüpanji, ka se izdajnik Talijan more pobiti*, ka se njegovo izdajstvo more poplačati; i kda se to zgodi, se pridemo domo v premili kraj slovenski, v šterom smo radostno preživeli mlada leta kak drevo pri hladnom potoki. (Mujdnica Janoš, četovodja 48. pp.)

Marijin List pa Novine pravništvo. „Naznanjam vam, da sem sprejeo tisto božjo hrano, štera mi je falila v tom krvavom boji i ta je Marijin List pa Novine, štera mi zacelo polajšavata življenje v tom krvavom boji. Jaz se vam najtoplejše zahvalüjem zato i nadale *prosim pošiljanje toga pravoga vrastva za düšo mojo. V boji se včijo ljudje, kaj je prava vera*“. (Bojniec Martin pogorski topničar.)

Kaj je njuva prva skrb. „Srčno vas pozdravljamó vsi slovinci mo vam želemo vesele vüzemske svetke. Mi se njim tüdi radüjemo i v tom veselje je to *naša prva skrb, ka si düše čuvamo greha i goreče častimo Bl. D. Marijo*“. (Marič Matjaš, desetnik 20. dom. pp.)

Spomlad.

Violce, spominäice
Lepo že cvetejo;
Dečkeci in deklice
Venčke si pletejo.

Travnik je zeleni že,
Drevja vsa cvetejo;
Znova so tü lastvice,
Lepo žvergolejo.

Deca so na travniki,
Bele rožce iščo;
Ober njih škorjančeki
Pojo svojo vižo.

Ftičice in rožice,
Stari vsi in mladi,
Jako veselijo se
Lepoj toj spomladi.

Živ.

Vüzenske navade.

Kak vseširo m po sveti, tak tüdi prinás najdemo okoli vüzma različne navade, štere so ostánki indasvetašnje pobožnosti našega lüstva.

Začnejo se té návade z cvetnov nedelov, kda pobožno lüstvo v pušlič zvezane mácice, ibovino, mekovino, ali kakše drügo veje nesé v cérkev na blagoslov. Spomin je evangeliumski. Opomina nas na tisto veje, štero so Israelci metali pred Jezüša, kda je slovesno jahao v Jeruzalem na slednji vüzem.

Po mestaj je viditi dečke, ka se z temi šopami bijejo na cesti: to je noveša návada, ne starinska pa je znamenje pokvarjenosti srcá ino razvüzdane pámeti.

Té vejke lüdjé vu vnogom mesti na streho vržejo, po mestaj na podi za škárišča denejo, po drügh okolicaj pa edno veke vövezemejo ino jo za gledalo porínejo, ali za šteri kep na steni v hiži.

Právijo ka v tisto hižo ne trešči, kde to je. Po pravici je pa tak, ka sv. maticérkev blagoslov šché dati s tem tistim hižam, v štere se to s pobožnim i bogábojčim srcom odnesé, liki to ne včí nindri, ka bi to tam čüdo činilo, či je boža vola drüga. Kak vsaki

blagoslov, tak tüdi té veke so namenjene nam z svojim blagoslovom bogábojznost nadigávati v srcaj ino nam na pomoč biti proti zasedávanji hüdoga düha.

Na véliki tjeden naš národ oster post drží. Ne samo od mesá, nego tüdi od vsake másti braske se zadržáva. Hráno si z oljom küha pa je menje vžíva, kak inda. Na véliki četrtek že vnoga hiža ne je nanč kühanoga, na véliki pétek pa vsi ognji vgásnejo po ognjiščaj. Zajtra se posti stári i mládi. Ob poldné so na stoli makove-medene gibice*), šklojce (sühi sád) pa divja šaláta. Vse to mrzlo. Tak i večér. Ki more, poglédne boži grob. — Nikdár ne viditi teliko drobne decé v cérkvi, kak na té dén. Deca dobijo krajcar pa ga morejo pri božem grobi darüvati za svéti grob Jeruzalemski.

Na véliki soboto, kda so se zvonovje oglásíli, ka je že v cérkvi ogenj blagosloveni pa sveče gorijo, se znova naprávi ogenj po ognjiščaj.

*) Makovice zovene na Dolenskom; na Ravenskom mácike té dén pripravljajo. Vrednik.

Zakaj čakajo Novine? Jahvalüjoč naznanjam, da redno dobimo Novine in Marijin List. Z največjim veseljem je vseli pričokujemo. Zokaj pa? Zato ka *prinaša té dober tisk dúševno hrano*. Brezi té je vse pústo i prazno. — Mamo že to hrano Slovenci, zato nas pa boli srcé, ki iščemo zveličanje dúš ka té hrane vsi še ne vživajo.“ (Edšidt Matjaš, lovec 11. bataljona.)

Pismo na bojišča.

Pa ešče več vam povem, dragi vojaki, od molitve. Ne samo, ka je zapovedana i se ne zveliča, ki je ne spuni, nego molitev je tisto sredstvo túdi, brez šteroga poleg navadnoga reda nikak se ne mogoče zveličati. To teliko pomeni, da kak je ne mogoče brez škeri njive zorati, skopati, kak je nemogoče brez peroti ali drúge naprave leti, brez jezika gučati, brez vüh slišati, brez očí gledati, tak je nemogoče brez molitve se zveličati. To nas vči nadale vera prava od molitve. Brez bože pomoči, štera se milošča zove, se ne moremo zveličati. Jezuš je pravo: „*Brezi mene nikaj ne morete včiniti.*“ (Jan. XV. 5) Njegovo pomoč pa samo tak dobimo, če jo prosimo. To je sam božji zveličar pravo: „*Prositate i te meli.*“ (Jan. XVI. 14.) „*Prositate i dobite, iščite i najdete, trkajte i odpre se vam.*“ (Mat. VII. 7.) Sv. mati cerkev je pa na trientskom zbori določila: „*Bog nemogóča ne zapovedava, nego kda ti je zapove, te opomina, naj včiniš, kaj moreš, kaj pa ne moreš, tisto si pa sprosiš.*“ (Seja VI. p. 11.) Istina, ka včas Bog poleg svoje neskončne dobrote neoprošen túdi da milošče, pravimo miloščo za vervanje, za molitev, ali stanovitnosti v dobrom,

to je zveličanja nikdar ne da brez molitve. Če je pa to tak i nači ne more biti, zato ka je sam Bog tak odredo, šteroga reč se ne da spremeniti, bote vi, dragi vojaki, ki ste vsaki hip v nevarnosti smrtnoj, brez molitve šli v večnost? Človeki se pamet stavi, če si preišli to: brez molitve je nemogoče si blaženstva spraviti, nemogoče je v nebo priti, pa vendar ne molijo vnogi no vnogi niti te ne, kda že skoro škriparje čtújejo dver, štere se na večni ogenj odpirajo. Nesrečne dúše so to, šterih vi, slovenski vojaki, nikdar ne nasledujte! Vi li molite, naj miloščo dobite, miloščo za sé i za mili dom.

Glási.

Od naših vojakov. Mrtev je: *Hozjan* Štefan z V. Polane. Mladi junak je maja 12-ga v glavo streljen, kak jo naznana Jerebic Šandor z Adrijanec, pešak 48 pp.; *Serüga* Anton od Sv. Sebestjana. Srce Jezušovo bodi njima smileno.

Okristiti se je dao v Szombathelyi *Hegy* Jürij 20 let star četevodja 28. taborskoga ognjičarskoga polka. Po sv. krsti je stopo k sv. obhajili.

Zvišane so pristojbine za express pisma na 60 fil., na zavoje (pakece) pa 1 k. Ekspresna pisma, penezne izkaznice se smejo samo doma, v Austrijo, Bosno-Hercegovino i v Nemčijo posilati. Ekspresni zavoji se zdaj še ne sprejmajo na pošti.

Odlikovan je Dr. Balás Béla, nadžupan (főispán) Zala zupanije z častnim znamenjem Rdečega križa.

Desetletnico svojega službovanja pri železnoj županiji je obhajao *Herbst*

Geza županjski podžupan (alispán). Tople pozdrave je dobo od županije, mesta Szombathelya i Kőszega, svojih vučenikov i vnogih drúgih nešteti, med sterimi je prvi bio naš višji pastir, ki ga je na domi pohodo i pozdravo.

Vojaška slovesnost v Szombathelyi držana je do 20 jezer dohodkov prinesla na pomoč sirotam i dovicam pokojnih vojakov iz 83. pešpolka.

Smrt. Mrli so v Maribori 70 let stari stolni prost i kanonik *Hribovšek* Karol. Pokop so vodili sami mariborski knezoškof. Pokojni so bili več let dúhovni voditelj bogoslovcov. Gorečnost štajarskih dúhovnikov so pokojni cepili v srca. Starinsko lepo krščansko i slovensko navado, ka se sv. rožnivenec molo po hišah slovenskih, so v svojoj hiši do smrti obdržali. Mro je naglo na bojišči vojni dúhovnik, *Pintar* Jožef, ki si je svojim napravnim i nevtrúdljivim življenjem nakopao srčno bolezen, štera ga maja 11-ga morila. Pokopao ga je Alojz Čížek div. plebanoš z dvema vojnama kurata v nazočnosti celoga polka z častniki vred. Pokojni je dobo dvoje veliko odlikovanje od apoštolskoga krala.

Görgey Arthur vojskovodja našega domobranskoga boja leta 1848. je v velikoj starosti mro. Dosta zametávanja je mogo prestati, kak da bi on bio kriv zgúbe; pa je proti premoči sovražnikov več ne mogo včiniti.

Potres veliki je bio na Taljanskom. Dodve jezero hiš je ali podretil ali močno poškodovanih i mnogo ljudih teško ranjenih. V Fiumi so túdi čutili potres.

Tele z tremi nogami se je skotilo v Precetincih pri Zmazek Franci. Menjka njemi leva noga, a na ovih treh trdno stoji.

Po vnogih mestaj deca z lončkamí čakajo pri cérkvi na blagosloveni z krelmom i oclom vužgáni novi ogenj pa si ga tam odnet neséjo domo z gobamí, štere so za to pri hiži že vzími pripravlene. To je spomin tistih časov, kda, je šče špic ne bílo pa so ljudjé ogenj mogli čuvatí pod pepelom ino na posodo prositi, kda njim je vgasno.

Pri processiji v soboto večer je veliki-máli nazoči. Ta processija se mi ne vídi tak slovesna, kak na telovo, liki več veseloga čútenja je v njoj.

Na telovo so obrázje resni pa velika skrivnost božánstva túdi očí vernoga lústva v globočino srca ino pameti na premišlavanje skrivností obrača, processija goristanenja pa lahko veselje ino smeh správi na obráze pa od dela trúdnomi človekí túdi ležeše stopáje posodi.

Blagoslavlanje vüzemskoga mesá (agnjeca) je návadno na vüzemsko nedelo rano. Košárje so veliki pa puni z bravskim i govenskimi mesom. Poleg

malo kolbasov, beli krúh, ren, sol pa skúhane bilice.

Z daleka se nesé meso na blagoslov pa kda je blagosloveno, te v dúgom rédi vídití bežéče dečke pa dekle, kak se páščijo domo z svojim veselím terhom.

Právijo, ka dečácje morejo bežati, ár či bi dekla prišla obprvim na domáčo mejo, bi toča mak pobíla tisto leto. Mí pa mislimo, ka je bole verovatí, ka záto bežíjo, ár bi radi že blagosloveno („žegniano“) meso jelí.

Doma je že čáka z belov stolnicov prestetí stol. Bogá zmolijo pa njim oča razreže meso, belice, ren itd., z vsakoga kaj. Pa to je prva hrána na vüzem. Predtem ne je nišče nikaj.

Kda so se najeli, Bogi hválo dajo, vertínja odnesé korbeo pa ga shráni, ár se z toga celi tjeden more kaj vzetí do bele nedele.

Drobtinje, lúščanje i drúgi ostánki se skrbno vkúp poberéjo ino na ogenj vržejo.

Na vüzem je navada rumenke,

rumenice dávatí prijátlom, zétecom, zétícam. Po ništérni okolicaj se rumenke lepo napíšejo pa so dostakrat nauč ne rumene, nego modre, alí žute.

Deca se igrajo z njími, dokeč se ne poterejo. Te pa idejo svojo pot, kak vse, ka je za pojedítí.

Na vüzemski ponedek je po mestaj navada, ka ljudjé idejo „v Emmaus“.

Kak dvá vučenika Jezušovíva, tak ideta mož i žena od híže pomali vu lepom popol dnévi na polé, od ednoga polá do drúgoga, si pogučávata od božega blagoslova, si poglédneta setvo, trávo i log pa se obrnéta v tihom míri srca nazaj v svoj dom.

Mladína pa? Ona vu vnogih mestaj íšče te že ples pa si pokvári tih vüzemski mír srcá, šteri mír samo tistí májo, kí ga čuvatí znájo od kríča razvúzdanih drústev.

Letos ne šo nišče v Emmaus. Letos ne bilo tistih, kí bi mirno šli glédat svoje polé. Bog je inan obrno stopaje njihove, domačí so pa z skuznimi očmí molili za nje!